

Statenmededeling

Onderwerp

Uitvoering visie 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk'

Datum

7 april 2020

Documentnummer

GS: 4676888

PS: 4680346

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De stand van zaken ten aanzien van de uitvoering van de visie 'gedeelde mobiliteit is maatwerk' en het besluit tot verlengen van de OV-concessie West-Brabant met 31 weken.

Aanleiding

Op 14 december 2018 heeft Provinciale Staten de visie '[gedeelde mobiliteit is maatwerk](#)' vastgesteld en het college van Gedeputeerde Staten opdracht en mandaat gegeven voor uitvoering van deze visie via een adaptieve agenda. Deze statenmededeling gaat dieper in op de voortgang van dit traject waarbij specifiek aandacht is voor de verlenging van de concessie West-Brabant en de lessen uit de verschillende experimenten Brabantbreed.

Bevoegdheid

Het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant is krachtens artikel 20 lid 2 van de Wet personenvervoer 2000 (Wp2000) bevoegd tot het verlenen, wijzigen of intrekken van concessies voor openbaar vervoer.

Bij het vaststellen van de visie 'gedeelde mobiliteit is maatwerk' hebben uw Staten ons college gemandateerd hier uitvoering aan te geven en tweemaal per jaar hierover uw Staten te informeren. Deze statenmededeling geeft hieraan invulling. Uw Staten kunnen hier kennis van nemen vanuit uw controlerende rol. Daarnaast zijn uw Staten ook betrokken via een statenwerkgroep.

Kernboodschap

1. Voor West-Brabant zijn we bezig met de uitwerking van de transitiestrategie. Op 17 februari bent u door middel van een [statenmededeling](#) geïnformeerd over de transitiestrategie en de bijbehorende intentieovereenkomst die is

afgesloten met de regio West Brabant, de gemeenten daarbinnen en het Reizigersoverleg Brabant.

Met het tekenen van de intentieovereenkomst zetten alle partijen zich maximaal in om een slim en duurzaam systeem van mobiliteit in West-Brabant te realiseren waarbij de reiziger centraal staat. Dit zijn we nu gezamenlijk met de gemeenten verder aan het vormgeven. In de eerste helft van 2020 ligt hierbij de focus op de uitwerking van een aantal opgaves voor het totaalsysteem van gedeelde mobiliteit. Na de zomer starten dan afzonderlijke uitwerkingen en aanbestedingen zoals de aanbesteding van de concessie en de aanbesteding van Flexvervoer samen met het WMO vervoerscontract in de regio. In de volgende voortgangsrapportage na de zomer wordt u verder geïnformeerd hierover.

Datum

7 april 2020

Documentnummer

GS: 4676888

PS: 4680346

2. Voor een goed resultaat verlengen we de concessie West met 31 weken

Eind 2022 loopt de OV-concessie busvervoer 'Noord-Brabant West'-na 8 jaar af. Op dat moment lopen ook 3 andere grote OV-busconcessies af in Friesland, Gelderland en Zuid-Holland. Dat is geen ideale situatie om zelf ook een nieuwe aanbesteding te starten. Indien de 4 concessies allemaal tegelijk worden aanbesteed is de kans groot dat Brabant inschrijvingen van onvoldoende kwaliteit of zelfs geen inschrijvers krijgt. Marktpartijen moeten dan een keuze maken en de concessie West-Brabant is relatief klein waardoor de marktpartijen waarschijnlijk hun energie op de andere concessies gaan richten. Wij hebben daarom met de betrokken provincies gesproken over de planning van deze aanbestedingstrajecten. Alleen de provincie Noord-Brabant heeft nog de mogelijkheid om de lopende OV-concessie te verlengen; de concessies van de andere drie provincies zitten namelijk al aan de maximale wettelijke contractduur van 10 jaar.

De verwachting is dat de verlenging leidt tot voordelen. De marktpartijen kunnen zich volledig op deze aanbesteding richten. Dit leidt tot een betere kwaliteit van de inschrijvingen en zorgt ervoor dat de markt zijn best doet om deze concessie te winnen. Dit leidt op zijn beurt weer tot een goed OV-aanbod voor de reizigers. Een verlenging van de huidige concessie leidt niet tot een andere planning in het proces met gemeenten, maar zorgt ervoor dat er meer tijd is in de implementatieperiode omdat de concessie een half jaar later start. Dit is belangrijk vanwege de invoering van bijvoorbeeld Zero Emissie bus materieel.

Vanwege de voordelen voor marktpartijen en de kans op een betere bieding hebben wij in overleg met Arriva besloten onze lopende concessie West-Brabant met 31 weken te verlengen, zodat ons aanbestedingstraject niet langer gelijkloopt met dat van de provincies Friesland, Gelderland en Zuid-Holland. Hierbij geldt dat we verlengen tegen vigerende contractvoorwaarden zodat de huidige kwaliteit gewaarborgd blijft.

3. In heel Brabant leren we van experimenten

De afgelopen jaren hebben we binnen het programma Vernieuwing OV in de praktijk ervaring opgedaan met nieuwe vormen van gedeelde mobiliteit. Dit om te leren voor implementatie van de visie 'gedeelde mobiliteit is maatwerk' en beter te leren wat een passend aanbod is voor reizigers in Brabant. We willen hierbij informeren over de resultaten tot nu toe en de lessen die hieruit te trekken zijn.

Datum

7 april 2020

Documentnummer

GS: 4676888

PS: 4680346

Deelauto's

Binnen de provincie is tussen mei 2018 en september 2019 een proef gehouden met elektrische deelauto's voor dienstreizen van medewerkers via Amber. De pilot is een succes gebleken. Collega's reizen steeds frequenter met de Amber deelauto en het concept is duurzaam en gebruiksvriendelijk en heeft als bijkomend voordeel dat de administratieve handelingen afnemen. De pilot heeft ertoe geleid dat de provincie op structurele basis de overstap naar elektrische deelauto's voor dienstreizen heeft gemaakt.

In Oisterwijk doen we ook ervaring op met elektrische deelauto's via een proef bij de Leerfabriek KVL. Vanaf september 2019 zijn hier twee elektrische deelauto's beschikbaar van Deel.auto voor de bedrijven die gehuisvest zijn in de Leerfabriek. De proef is net gestart en er wordt nog gekeken hoe het aantal gebruikers kan groeien door auto's beschikbaar te stellen aan particulieren en het aanbod uit te breiden met elektrische deelscooters.

Met deze experimenten doen we kennis op van het gebruik van elektrische deelauto's als onderdeel van gedeelde mobiliteit, ook om dit toe te passen in West-Brabant. Kennis die we opdoen delen we ook met gemeenten. Hiermee geven we ook invulling aan [Motie M142](#)

Deelfiets

Er is een proef gehouden met een uitgiftestation voor 8 deelfietsen onder de naam Bravofiets in Eindhoven vanaf de halte Flight Forum. In de praktijk werd hier weinig gebruik van gemaakt, ondanks dat de proef gratis was. Dit lijkt te komen door de locatie die al goed bereikbaar was per bus en voor verder gelegen bedrijven was de deelfiets niet interessant vanwege hun dienstroosters. Daarnaast was er geen sprake van een goed netwerk van deelfietsstations in Eindhoven en was de gebruiksprocedure omslachtig. De proef met Bravofiets in Eindhoven is daarom gestopt, maar de opgedane kennis wordt gebruikt in nieuwe proeven met deelfiets in Bergen op Zoom, Tilburg en 's-Hertogenbosch. Hierbij wordt een breder netwerk van locaties opgezet, wordt goed gekeken naar locatiekeuze en gebruiksvriendelijkheid. Ook de gemeente Eindhoven wil in het voorjaar van 2020 op meerdere locaties starten met een stadsbreed deelfietsstelsel. Daarnaast is natuurlijk op veel plaatsen in Brabant ook de OV fiets beschikbaar: op alle treinstations en de grotere bus knooppunten.

Meerrijddiensten

Op het Haven- en industriegebied Moerdijk werken we mee aan een proef (samen met de gemeente en de bedrijven) met een meerrijddienst via Toogethr.

Dit platform verbindt werknemers van verschillende bedrijven met elkaar via een app om samen te kunnen reizen. Dit zorgt ervoor dat het gebied beter bereikbaar is voor individuele (potentiële) werknemers. De pilot loopt nog ruim een jaar. De bedrijven die deelnemen aan de pilot zijn vooralsnog positief. Elke maand komen er nieuwe downloads bij (stand in februari ruim 500 downloads) en meer mensen die met elkaar samen rijden (ongeveer 2.500 carpoolritten per maand). We zijn voornemens om ook voor Pettelaarpark een community te starten voor deze vorm van carpoolen. Daarnaast zijn er in Brabant ook diverse proeven met ANWB AutoMaatje. Hiermee vervoeren vrijwilligers hun minder mobiele plaatsgenoten tegen een geringe onkostenvergoeding, dit is ook een vorm van een meerijddienst.

Datum

7 april 2020

Documentnummer

GS: 4676888

PS: 4680346

Zelfrijdend vervoer

Gedurende 10 weken heeft de zelfrijdende shuttle in Drimmelen rondgereden in gemengd verkeer in het gebied van de jachthaven. De doelstelling was om de haalbaarheid van deze techniek als volwaardig onderdeel van gedeelde mobiliteit te onderzoeken. Daarbij is ook onderzoek gedaan naar ervaringen van gebruikers. De proef heeft waardevolle lessen opgeleverd. Een dergelijke proef kost een zorgvuldige voorbereidingstijd, onder andere door het uitwerken, geschikt maken en laten goedkeuren van routes door de RDW. Ook het vinden van voldoende goed opgeleide stewards in een vakantieperiode was een uitdaging. Reizigers beoordeelden het gebruik als veilig en comfortabel, waarbij de snelheid en het vaak stoppen door een deel als nadeel werd ervaren.

Op basis van deze proef gaan we vanuit vernieuwing OV op dit moment niet actief op zoek naar nieuwe pilots met zelfrijdend vervoer. De techniek is op dit moment nog niet toereikend om een volwaardig onderdeel te zijn van het systeem van gedeelde mobiliteit. De ontwikkeling van zelfrijdend vervoer wordt verder gebracht binnen SmartwayZ.NL, onder andere door te participeren in een proef in Helmond met zelfrijdend vervoer en door kennis te delen via de landelijke krachtenbundeling smart mobility.

Flexconcepten

Er lopen nu proeven met Bravoflex in Eindhoven, Helmond, Moerdijk, Roosendaal en Bergen op Zoom. Bravoflex is een concept dat flexibel halte tot halte vervoer biedt, dat makkelijk te boeken is via een app en waarbij een reiziger ook kan zien wanneer het voertuig hem/haar komt ophalen. We experimenteren breed met dit type flexibel vervoer in Noord-Brabant. In een aantal gevallen is het vervoer ter aanvulling of vervanging van buslijnen (Eindhoven en Helmond). Ook wordt het ingezet als een extra service in de avonden en weekenden (Moerdijk en Roosendaal). Of het is onderdeel van een nieuw systeem van gedeelde mobiliteit samen met een ander busnetwerk en deelfiets (Bergen op Zoom). Met de verschillende Bravoflex pilots wordt er in veel varianten 'geoefend' om te achterhalen hoe Bravoflex werkt in de praktijk en welke varianten kansrijk zijn. De meeste pilots lopen nu 2 of 3 jaar en van

deze pilots wordt nu samen met gemeenten, vervoerder en Reizigersoverleg Brabant onderzocht hoe we hier verder mee kunnen gaan.

Vanuit de pilots leren we dat twee jaar kort is om Bravoflex bekendheid te geven onder reizigers en genoeg ervaring op te doen met de verschillende vormen van Bravoflex. Het aantal reizigers dat met Bravoflex reist is laag en de kosten per reiziger daardoor relatief hoog. In een aantal pilots wordt daarom ook verkend wat de verdere mogelijkheden zijn voor integratie met doelgroepenvervoer, dit samen met gemeenten. Hiermee combineer je twee systemen met 'kleine busjes/auto's' met elkaar, dit kan efficiencyvoordelen opleveren.

Datum

7 april 2020

Documentnummer

GS: 4676888

PS: 4680346

Vrijwilligersinitiatieven

In Brabant zijn buurtbussen een belangrijke vorm van vrijwilligersvervoer. Deze vallen onder de concessie en zijn een schakel in het busnetwerk. Daarnaast doen we ook ervaring op met meer lokale vrijwilligersinitiatieven. Inmiddels lopen er verschillende projecten, veelal in kleinere kernen. Hieronder lichten we een paar projecten toe.

- In Sprundel en Sint Willebrord wordt geëxperimenteerd met een door vrijwilligers gereden elektrische dorpsauto voor vervoer binnen de gemeente en een aantal belangrijke bestemmingen buiten de gemeente sinds december 2019. Hierbij kan ook de overstap gemaakt worden op regulier OV.
- In Casteren is nu meer dan 5 jaar een vrijwilligersinitiatief operationeel wat rijdt volgens een dienstregeling, maar als het nodig is wordt flexibel met de route omgegaan. Het gaat om vervoer van ouderen, scholieren en vervoer naar de dagbesteding en rijdt naar een aantal omliggende dorpen waar ook overgestapt kan worden op regulier OV. Het aantal passagiers stijgt elk jaar, in 2019 maakten er ongeveer 8000 mensen gebruik van de dorpsbus.
- De Hop on hop off bus rijdt sinds najaar 2019 in Heesch. De bus rijdt een vaste route in het dorp en kan onderweg worden aangehouden door een hand op te steken. De bus wordt gereden door vrijwilligers. De route is al een keer aangepast om goed aan te kunnen sluiten bij de behoefte van bewoners.

Mobiliteit als Dienst

Mobiliteit als dienst (ook wel Mobility-as-a-Service (MaaS) genoemd) is een belangrijke schakel om de verschillende vormen van gedeelde mobiliteit te verbinden en vindbaar te maken voor reizigers. Hierbij hebben we ervaring opgedaan via een proef met Beamrz in het Paleiskwartier in Den Bosch. Beamrz is gestart in november 2019 en biedt via een app alle beschikbare mobiliteitsvoorzieningen (meerijddiensten, deelauto's, deelfietsen, OV, taxi) aan. De pilot is ook onderdeel van een onderzoek van de Universiteit Twente naar mogelijkheden om gebruikers over te halen om MaaS te gebruiken.

Na een lang ontwikkeltraject is de Beamrz-applicatie live gegaan in het najaar van 2019. Tot nu toe wordt beperkt gebruik gemaakt van de app en worden met name deelauto's geboekt. Dit heeft ook te maken met de locatie, waarbij

veel mobiliteit ook al op loopafstand beschikbaar is (zoals het station). Daarnaast zijn gebruikers niet zo geïnteresseerd in een maandelijks abonnement maar betalen ze liever per rit. Binnenkort eindigt de pilotfase en zal het project geëvalueerd worden. Naast deze ervaring met MaaS volgen we ook de landelijke pilots van het ministerie van I&W waarbij Eindhoven ook één van de zeven pilotgebieden is. Daarnaast wordt MaaS ook toegepast in het Mobility Market project rondom de N279 wat valt onder het project SmartwayZ.NL.

Datum

7 april 2020

Documentnummer

GS: 4676888

PS: 4680346

Samenvattend de belangrijkste lessen tot nu toe:

- Het is belangrijk dat gebruikers actief betrokken worden om van de pilot een succes te maken. Dit kan via een werkgever, maar geldt ook voor pilots die actief worden opgezet vanuit een dorp.
- Locatiekeuze en onderzoek onder gebruikers is belangrijk. Ook als vooraf een locatie als kansrijk wordt gezien kan dit toch net anders uitpakken in de praktijk.
- Voor Bravoflex lijkt het kansrijk om dit in de toekomst meer te koppelen aan doelgroepenvervoer.
- Je kunt vooraf duidelijke afspraken maken, maar in de praktijk kan dit toch anders uitpakken. Een pilot kan bijvoorbeeld soms meer tijd kosten om voldoende gebruikers kennis te laten maken met de mobiliteitsdienst.
- Zelfrijdend vervoer is op korte termijn nog niet zover dat dit een volwaardig onderdeel is van het systeem van gedeelde mobiliteit.
- Pilots gaan om meer dan techniek, maar ook om het samenwerken met verschillende partijen en het maken van goede afspraken rondom bijvoorbeeld data. Hierin hebben we als overheid een belangrijke faciliterende rol.
- Tenslotte is het belangrijk om te beseffen dat een pilot die niet succesvol is wel kan helpen om een volgende pilot beter uit te voeren of dit mee te nemen in de transitie naar gedeelde mobiliteit in West-Brabant.

Consequenties*1. Het verlengen van de concessie is niet geheel zonder risico's.*

Door de verlenging van de concessie verwachten we een beter aanbestedingsresultaat, maar een mogelijk risico is bezwaar van andere vervoerders. Dit risico schatten we laag in omdat alle vervoerders zelf ook gebaat zijn bij deze verlenging. Daarnaast hebben we vervoerders via een publicatie op tendernet de mogelijkheid gegeven om te reageren, maar hier is geen gebruik van gemaakt. Tot slot heeft het Reizigersoverleg Brabant positief geadviseerd over ons voornemen tot verlenging van de OV-concessie West-Brabant.

Europese en internationale zaken

Aanbestedingen en concessies van openbaar vervoer vallen niet onder de reikwijdte van de Aanbestedingswet 2012, maar onder de Wet Personenvervoer 2000.

Communicatie

Via tendernet zijn de overige vervoerders reeds geattendeerd (middels een vooraankondiging) dat de provincie voornemens is de concessie Noord-Brabant West te verlengen met 31 weken. Hierbij is ook de planning voor de aanbesteding gecommuniceerd.

Uitgebreide informatie over de visie op gedeelde mobiliteit, de lopende experimenten, de opbrengst van bijeenkomsten en de doorlopen processtappen zijn te vinden in het [digizine](#).

Wij informeren uw Staten, naast de actieve betrokkenheid van de Statenwerkgroep, tweemaal per jaar. Deze statenmededeling is het eerste moment in 2020 om de voortgang te melden.

Vervolg

- In de eerste helft van 2020 gaan we samen met de Regio West-Brabant en gemeenten de benoemde opgaves in de transitiestrategie verder uitwerken.
- Dit zal leiden tot een verdere invulling van de ingezette lijn uit de transitiestrategie net na de zomer. Dit vormt de basis voor verdere uitwerking in een concessie- en contract traject.
- Daarnaast starten we eerste verkennende gesprekken voor het aflopen van de concessie Oost om hier ook een dergelijk traject als in West op te starten.
- We gaan door met het uitrollen van experimenten om hiervan te leren voor de toekomst.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer G.P.C. Mennen, (06) 18 30 31 36,
gmennen@brabant.nl.

Opdrachtnemer: mevrouw A.W. de Boer, (06) 52 79 43 66,
adboer@brabant.nl.

Datum

7 april 2020

Documentnummer

GS: 4676888

PS: 4680346